

Hvad skal der stå i en opdrags- og prisoplysning?

I forbrugersager – hvor klienten ikke handler inden for sit erhverv – skal advokaten ved sagens start give oplysning om opdrag og pris. Det skal ske skriftligt, direkte og af egen drift. Få gode råd fra Advokatsamfundets Sekretariat om udarbejdelsen af opdrags- og prisoplysninger i forbrugersager med baggrund i erfaringerne fra det udkørende tilsyn og nævnspraksis.

AF LISE RAVNKILDE, ADVOKAT

I FORBRUGERSAGER SKAL OPDRAGET først og fremmest beskrives.

Formålet med at beskrive opdraget er, at klienten skal kunne danne sig et billede af, hvad det er, vedkommende skal betale for. Klienten skal vide, hvad han kan forvente af advokaten for det honorar, han senere skal betale.

Det betyder, at en vis konkretisering er nødvendig, og at ordvalget skal give mening for klienten. Det er for eksempel ikke tilstrækkeligt at skrive: "Jeg bistår dig med berigtigelsen af handlen vedrørende Egernvej 3." Kan klienten så forvente rådgivning om købsaftalen, om finansiering, om skatte- og forsikringsmæssige forhold, udarbejdelse af refusionsopgørelse, den rene tinglysning – eller hvad? Tilsvarende vil: "Jeg bistår dig i anledning af ulykken 3. maj 2014", være for lidt. Er der flere modparter, for eksempel ansvarsforsikrings-selskab og ulykkesforsikring, og omfatter bistanden forhandlinger/tabsopgørelse eller også en efterfølgende tvist?

Det kan selvfølgelig være svært at vide, hvordan sagen vil udvikle sig. Men så må advokaten vælge, om han vil skrive en (lang) redegørelse for de forventelige scenarier, eller om han vil redegøre for de foreløbigt fastlagte skridt og sende ny opdrags- og prisoplysning, når sagen er på vej ind i en ny fase.

Det ses ofte, at advokaten redegør for, at der er foretaget et interessekonflikttjek og for advokatens forpligtelser i henhold til hvidvaskloven. Det er ikke et krav, at disse ting er omtalt i en opdrags- og prisoplysning.

BESKRIVELSE AF SALÆRET

Har du en fast pris på ydelsen? Ja – skriv den. Nej – så skal du vælge mellem et overslag og en beskrivelse af den måde, honoraret vil blive beregnet på.

Når advokaten giver en fast pris, er det ikke nødvendigt – i prisoplysningen – at skrive noget nærmere om, hvordan advokaten er

nået frem til beløbet. Det er i orden at skrive, at "mit honorar vil udgøre 10.000 kroner inkl. moms." Det ændrer dog ikke ved, at der ved faktureringen skal redegøres for det udførte arbejde.

Vælger advokaten at redegøre for, hvordan honoraret bliver beregnet, vil advokaten meget ofte skrive noget om tidsforbruget. Vær opmærksom på, at tidsforbruget ikke kan stå alene som salærparameter, og derfor heller ikke kan stå alene i prisoplysningen. Det vil derfor som oftest være nødvendigt at skrive for eksempel, at "salæret beregnes med udgangspunkt i medgået tid og under inddragelse af sagens værdi, det ansvar sagen indebærer, og det opnåede resultat. Timetaksten udgør 2.500 kroner inkl. moms." Når tidsforbruget inddrages, skal timetaksten oplyses. Redegørelsen for

DET ER IKKE KUN BESVÆR – FORDELE VED OPDRAGS- OG PRISOPLYSNINGER

- Du og klienten får fra starten afstemt forventningerne til honorarets størrelse, hvilket forbedrer chancerne for, at klienten er tilfreds med regningen og betaler til tiden.
- Du får lettere ved at udarbejde salærnotaen.
- Du står godt – så længe salæret ikke er urimeligt – under en eventuel salærklage, fordi klienten vil have bevisbyrden for, at du har udført andet og mere end det beskrevne opdrag.
- Opdragsbeskrivelsen kan få betydning i en efterfølgende erstatningsansvarssag, hvis klienten påstår, at rådgivningen ikke har været fyldestgørende.
- Du overholder god advokatskik.

Læs mere om Advokatnævnets praksis i sager om opdrags- og prisoplysning i Advokaten 10/2013.

TJEKLISTE

- Du skal skrive beløb inklusive moms. Du kan for eksempel skrive '2.500 kroner inkl. moms' eller '2.000 kroner ekskl. moms' eller 'i alt 2.500 kroner'.
- Du skal omtale dine forventede udlæg i sagen.
- Du skal skrive igen, hvis et overslag viser sig ikke at holde. Nævnet nedsætter som regel salæret til overslaget, hvis der ikke er givet fornyet prisoplysning.
- Du skal også skrive til forbrugerklienter, der ikke skal betale noget.

honorarberegningen må ikke blive så generel, at klienten ikke får nogen reel information om, hvor salæret kan ende. Øvrige relevante salærparametre kan naturligvis også medtages.

Et overslag skal være 'begrundet', men forklaringen behøver ikke at være så udførlig som en redegørelse for beregningen.

Hvis prisoplysningen er en mellemtning mellem overslag og beregningsmetode, for eksempel: "Honoraret vil blive beregnet med udgangspunkt i medgået tid, idet min timetakst er 2.500 kroner inkl. moms. Hvis der ikke indtræder uforudsete forhold, vil mit salær formentlig ikke overstige 15.000 kroner inkl. moms," vil den blive opfattet som et overslag, der skal følges op af en ny prisoplysning, hvis salæret ser ud til at blive højere end de 15.000 kroner.

FRI PROCES OG RETSHJÆLPSFORSIKRING

Oplysninger om fri proces og retshjælpsforsikringsdækning bør konkretiseres i forhold til den aktuelle sag. Lange standardtekster om, "hvis det bliver nødvendigt at anlægge en retssag," "hvis du opfylder betingelserne for fri proces" og "hvis du har en retshjælpsforsikring" bør undgås.

Klienten har brug for at vide, om der er mulighed for fri proces eller retshjælpsdækning i sagen, og især hvad det betyder. Klienten skal have besked om betaling af selvrisiko, og hvis der er nogen risiko for, at maksimumdækningen overskrides, skal klienten fra starten have besked om mulig egenbetaling af salær.

Tilsvarende er det vigtigt at tydeliggøre for klienten, hvis der er arbejde i sagen, som ikke er omfattet af fri proces/retshjælp, og derfor skal betales særskilt. Ofte vil det være hensigtsmæssigt at sende to prisoplysninger i disse sager; en ved sagens start, og en når fri proces/retshjælp er afklaret.

LISE RAVNKILDE

Advokat, ansat i
Advokatsamfundets
Sekretariat.

SKÆRPELSE AF SANKTIONEN I KLAGESAGER I FORBRUGERSAGER

Efter Advokatnævnets praksis er normalbøden for manglende skriftlig pris- og opdragsoplysning i forbrugersager på 5.000 kroner.

Advokatnævnet besluttede på sit møde 27. marts 2014 at hæve normalbøden i disse sager til 10.000 kroner.

Baggrunden herfor er, at kravet om skriftlig pris- og opdragsoplysning nu har været gældende i en del år, og at der derfor ikke længere er grundlag for at opretholde en lavere normalbøde i disse sager end i andre sager om tilsidesættelse af god advokatskik.

Det bemærkes, at der er tale om en normalbøde. Bøden kan derfor nedsættes, hvis der er formildende omstændigheder eller forhøjes, hvis der foreligger skærpende omstændigheder.

Manglende pris- og opdragsoplysning vil som andre tilsidesættelser kunne tillægges gentagelsesvirkning i forhold til andre tilsidesættelser af god advokatskik.

Ændringen træder i kraft således, at skærpeisen får virkning for klagesager, hvor tilsidesættelsen af kravet om skriftlig pris- og opdragsoplysning finder sted 1. juli 2014 eller senere.